

LI ČAJLD
DO SAMOG
KRAJA

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

Laguna

Naslov originala

Lee Child
DIE TRYING

Copyright © Lee Child 1998
First published in Great Britain in 1998 by Bantam Press a
division of Transworld Publishers.
Translation rights arranged by Darley Anderson Agency.
All rights reserved.
Translation copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Kad bih nabrajao kako mi je sve pomogla, ova posveta
bi bila duža od same knjige. Zato ću samo reći:
mojoj ženi Džejn, s velikom zahvalnošću.*

CV DŽEKA RIČERA:

Ime: Džek Ričer (srednje ime nema)	Odlikovanja: Najvišeg reda: Orden srebrne zvezde, Odlikovanje najvišeg reda za službu u odbrambenim snagama, Legija zaslužnih Srednjeg reda: Vojničko odlikovanje, Orden bronzane zvezde, Odličje purpurnog srca Nižeg reda: „gvozdeni opiljak“
Nacionalnost: SAD	Majka: Žozefin Mutije Ričer rođ. 1930. u Francuskoj, umrla 1990.
Osnovne telesne odlike: visina 195 cm težina 99–113 kg obim grudi 127 cm	Otac: Mornarički oficir vojske SAD, služio u Koreji i Vijetnamu
Veličina odeće: gornji deo 3XLT unutrašnja dužina nogavice 95 cm	Brat: Džo, rođ. 1958, umro 1997; pet godina u vojnoj obavestajnoj službi vojske SAD; služba u Ministarstvu finansija, odeljenje državnog trezora
Obrazovanje: Škole vojnih baza vojske SAD u Evropi i na Dalekom istoku; Vojna akademija Vest Point	Poslednja poznata adresa: Nepoznata
Služba: Trinaest godina u vojnoj policiji vojske SAD; 1990. godine s čina majora degradiran u čin kapetana, 1997. godine otpušten iz službe s činom majora	Šta nema: Vozačku dozvolu; federalne povlastice; račune za porez; nikoga ko od njega zavisi i kog izdržava

Jedan

Nejtan Rubin je umro zato što se junačio. Ne onom upornom hrabrošču kojom zaradiš odlikovanje u ratu, već onom provalom silovite uvređenosti i besa koja te dovede dotle da te ubiju na ulici.

Od kuće je rano krenuo, kao što je uvek činio šest dana u nedelji, pedeset nedelja u godini. Skroman doručak, prikladan za onizeg, zaobljenog muškarca koji želi da ostane u formi i u četrdesetim. Duga šetnja hodnicima zastrtim tepisima u kući na obali jezera, prikladna čoveku koji svakog od tih tri stotine radnih dana zaradi po hiljadu dolara. Palac na tasteru mehanizma kojim se otvaraju garažna vrata, uvijanje ručnog zgloba kojim se pokreće tihi motor njegovog skupog, uvezenog sedana. Ubacivanje kompakt-diska u plejer, kratka vožnja unazad pošljunčenim prilaznim putem, lak pritisak na kočnicu, kratko ubacivanje automatskog menjača u brzinu, tek malo po gasu – i krenuo je u kratku vožnju, poslednju u svom životu. Ponedjeljak, petnaest do sedam ujutru.

Na putu je imao samo zeleno svetlo, što je se ispostavilo kao neposredan uzrok njegove smrti. Zbog toga je, kad se zaustavio na rezervisanom mestu za parkiranje iza svoje poslovne zgrade,

Bahova fuga u B-molu trajala još trideset osam sekundi. Sedeo je i slušao dok se i poslednji odjek orgulja nije utopio u tišini, što znači da je izašao iz kola u trenutku kad su tri muškarca bila već dovoljno blizu da bi mogao naslutiti s kakvom se namerom približavaju. Pa ih je okrznuo pogledom. Skrenuli su pogled i promenili pravac, tri muškarca što idu u korak, kao plesači ili vojnici. Okrenuo se ka svojoj zgradi. Krenuo. Ali onda je stao. I osvrnuo se. Ona trojica su bila kraj njegovih kola. Probali su da otvore vrata.

„Hej!“, viknuo je,

Bio je to kratak zvuk koji obuhvata iznenađenje, gnev, čikanje. Onaj zvuk koji nagonski ispuštaju poštenu naivni građani kad se dešava nešto što ne bi trebalo da se dešava. Ona vrsta nagonskog uzvika zbog kojih poštenu, naivni građani mogu da poginu. Zaputio se pravo nazad ka kolima. Bio je u manjini – trojica na jednoga – ali bio je u pravu, i to mu je dalo samopouzdanja. Dugačkim, odrešitim korakom, zaputio se nazad, osećajući se besno, snažno i zapovednički.

Ali ta osećanja behu iluzija. Mek tip iz predgrađa poput nje-ga nikad ne može vladati takvom situacijom. Njegovu snagu činili su samo mišići iz teretane fitness-kluba. Nije predstavljala ništa. Njegovi zategnuti trbušni mišići pukli su već pri prvom udarcu. Lice mu je naglo poletelo napred pa naniže, a tvrdi zglobovi šake pretvorili su mu usne u kašu i zdrobili zube. Grube šake su ga uhvatile, zavrnule mu ruke pozadi i podigle ga kao da nema nikakvu težinu. Oteli su mu ključeve i snažno ga udarili u uvo. Usta su mu se ispunila krvlju. Bačen je na asfalt i teške čizme su mu smrskale leđa. Pa onda i utrobu. Na oči mu je pao mrak, kao kad po oluji nestane slike na televizoru. Svet pred njim je iščezao. Skupio se u tanku liniju i, pucketajući, prešao u ništa.

I tako je umro, zbog delića sekunde u kom se junačio. Ali ne odmah. Umro je mnogo kasnije, pošto je delić sekunde odvažnosti iščileo i ustupio mesto dugim satima teške borbe za vazduh, nakon što su dugi sati straha eksplodirali u duge minute bezumne vrišteće panike.

Džek Ričer je ostao živ zato što je bio oprezan. A bio je oprezan zato što je čuo odjek iz svoje prošlosti. Imao je burnu prošlost, a taj eho je dopro iz njenog najgoreg dela.

U vojsci je služio trinaest godina, a bio je ranjen samo jednom, i to ne metkom. Ranjen je viličnom kosti jednog marinca narednika. Ričer je bio raspoređen u Bejrut, u privremeni američki logor blizu aerodroma. U logoru je eksplodirao kamion bomba. Ričer je stajao na kapiji. Narednik je stajao stotinak metara bliže eksploziji. Od tog momka ostao je jedino komad vilične kosti. Kost je pogodila Ričera sto metara dalje i prošla mu kroz stomak kao metak. Vojni hirurg mu je kasnije rekao da je imao sreće. Kazao mu je kako bi pravi metak bio mnogo gori. Taj odjek je Ričer čuo. I obratio je na njega punu pažnju, jer se trinaest godina kasnije obreo pred pištoljem uperenim u stomak. S rastojanja od oko tri centimetra.

Pištolj je bio automatski, kalibra devet milimetara. Potpuno nov. Podmazan. Postavljen nisko, uperen pravo u njegov stari ožiljak. A čovek koji ga je držao izgledao je, manje-više, kao neko ko zna šta radi. Sigurnosni mehanizam bio je otkočen, cev nije vidno podrhtavala. Nije bilo napetosti. Prst na obaraču bio je spreman da obavi svoj posao. Ričer je to jasno video. Pomno se usredsredio na taj prst.

Stajao je odmah pored jedne žene. Držao ju je za ruku. Nikada je ranije nije video. Ona je zurila u potpuno isti

devetomilimetarski pištolj, uperen u svoj stomak. Njen je tip bio napetiji od Ričerovog. Izgledao je uznemireno. Izgledao je zabrinuto. Pištolj mu je drhtao od napetosti. Nokti su mu bili izgrizeni. Nervozan, razdražljiv momak. Njih četvero su stajali na ulici, troje kao kipovi, a četvrti neznatno pocupkujući s noge na nogu.

U Čikagu. U centru grada, na prometnom trotoaru, u ponedjeljak, posljednjeg dana juna. Na punoj dnevnoj svetlosti jarkog letnjeg sunca. Čitav prizor se oblikovao u deliću sekunde. Stvorio se onako kako se ne bi mogao uvežbati ni za milion godina. Ričer je išao ulicom, nikuda posebno, ni brzo ni sporo. Baš je prolazio pored vrata radnje za hemijsko čišćenje. Vrata su se otvorila i tačno na pločnik pred njega zveknu metalna podlaskatna štaka. Podigao je pogled i na vratima ugledao ženu. Samo što nije isпустиła devet vreća za odelo koje je držala u rukama. Malo mlađa od trideset godina, luksuzno odevena, tamnokosa, privlačna, samouverena. Imala je nekih problema s nogom. Kao da je bila povređena. Po njenom neprirodnom stavu, Ričer je video da je boli noga. Dobacila mu je pogled „hoćete li, molim vas“, a on joj je uzvratilo pogledom „nema problema“ i podigao metalni štap. Jednom rukom je uzeo od nje vreće s odećom, a drugu joj je pružio. Vreće je prebacio preko ramena osetivši kako mu se žice od devet vešalica urezuju u prst. Postavila je štaku na pločnik i polako smestila podlakticu u zakrivljeno ležište za ruku. Ponudio joj je ruku. Ona je zastala. Potom je klimnula glavom kao da joj je pomalo nelagodno, a on ju je primio podruku i sačekao jedan trenutak, i sam osetivši malu nelagodnost, iako je znao da joj pomaže. Zatim su se zajedno okrenuli da pođu. Međutim, okretoše se pravo prema dvojici tipova s devetomilimetarskim automatskim pištoljima.

Svi četvero su tako stajali, licem u lice, dva para. Kao kad četvero ljudi jedu u tesnom separeu restorana. Ljudi s pištoljima

bili su belci, dobro uhranjeni, nekog neodređenog vojničkog izgleda, pomalo slični. Srednje visine, kratke smeđe kose. Velikih šaka, mišićavi, krupni, otvorenih lica, blagih, pravilnih crta. Napetog izraza, nemilosrdnih očiju. Onaj nervozni bio je sitniji, kao da je sagoreo energiju brinući. Obojica su bili u kariranim košuljama i puplinskim vetrovkama. Stajali su jedan uz drugog. Ričer je bio mnogo viši od ostalih. Video je sve oko njih, iznad njihovih glava. Stajao je iznenađen, s odećom ove žene prebačenom preko ramena. Oslonjena na štaku, žena je samo zurila, ćuteći. Ona dvojica su držali uperene pištolje. Blizu. Ričeru se činilo kao da tako stoje već dugo. Ali znao je da je to osećanje varljivo. Najverovatnije nije potrajalo više od sekundu i po.

Činilo se da je momak pred Ričerom vođa. Onaj krupniji. Hladnokrvniji. Pogledao je Ričera i ženu pa trznuo automatskim pištoljem prema ivičnjaku.

„U kola, kučko“, reče. „I ti, govнару.“ Govorio je žurno ali tiho. Zapovednički. Bez nekog naročitog akcenta. Možda je iz Kalifornije, pomisli Ričer. Uz ivičnjak je stajao sedan. Velika kola, crna, skupocena. Vozač se naginjao preko suvozačkog sedišta. Protegao se da otvori zadnja vrata. Čovek ispred Ričera ponovo napravi onaj pokret pištoljem. Ričer se i ne pomače. Brzo je pogledao levo-desno. Računao je da ima još oko sekundu i po da proceni situaciju. Nisu ga toliko brinula dva momka s automatskim devetomilimetarskim pištoljima. Bila mu je slobodna samo jedna ruka zbog one odeće, ali je računao da bi ovu dvojicu oborio bez većih teškoća. Problem je bio pored njega i iza njega. Pogledao je u izlog hemijskog čišćenja koristeći ga kao ogledalo. Na dvadesetak metara pločnika iza njega pružala se gusta masa užurbanih ljudi. Nekoliko zalutalih metaka našlo bi par meta. U to nije bilo sumnje. Nimalo. To je problem iza njega. Problem pored njega bila je ta nepoznata žena. Nije znao njene mogućnosti. Nešto nije u redu s njenom nogom. Sporo će

reagovati. Nije bio spreman da se upusti u borbu. Ne u takvom okruženju i s takvim partnerom.

Momak s kalifornijskim naglaskom podiže ruku, dogradi Ričera za ručni zglobov prikovan uz okovratnik pod težinom devet vešalica s čistom odećom, koje su mu visile niz leđa. I povuče ga prema kolima. Prst na obaraču i dalje je izgledao spreman da obavi posao. Ričer ga je gledao krajičkom oka. Pustio je ženinu ruku. Zakoračio prema kolima. Bacio je vreće na zadnje sedište, pa i sam ušao. Ženu su gurnuli za njim. Onda se i nervozni ugurao s njima i zalupio vrata. Vođa je seo napred desno. Tresnuo vratima. Vozač gurnu menjač i kola glatko i tiho krenuše ulicom.

Žena je dahtala od bola i Ričer zaključio da joj je nervozni nabio cev pištolja u rebra. Glavni je na prednjem sedištu sedeo okrenut prema njima, s pištoljem naslonjenim na debeli kožni naslon za ruke. Pištolj je bio uperen pravo Ričeru u grudi. Bio je to glock 17. Ričer je znao sve o tom oružju. On je procenjivao njegov prototip za svoju jedinicu. To mu je bio zadatak tokom oporavka posle ranjavanja u Bejrutu. Glock je opasno malo oružje. Od udarne igle do vrha cevi dug devetnaest centimetara. Dovoljno dugačak za precizno gađanje. Ričer je njime sa dvadeset tri metra pogađao glavu ekserčića. Ispaljuje pristojan projektil. Izbacuje metke od sedam grama brzinom od skoro hiljadu dvesta devedeset kilometara na sat, sedamnaest čaura u magacinu, otuda i naziv. A i lagan je. Iako je toliko moćan, ima manje od devetsto grama. Najvažniji delovi su od čelika. Ostatak je od plastike. Od crnog polikarbonata, kao skupi foto-aparati. Oružje dobre izrade.

Ali njemu se nije mnogo svideo. Ne za posebne zahteve njegove jedinice. Preporučio je da ga odbiju. Zagovarao je beretu

92F umesto njega. Bereta je takođe kalibra devet milimetara, dvesta dvadeset sedam grama teža, dva i po centimetra duža, s dve čaure manje u magacinu. Ali ima za oko deset procenata veću moć zaustavljanja od gloka. A njemu je to bilo važno. I nije od plastike. Ričer je odabrao beretu. Glavnokomandujući njegove jedinice se složio. Prosledio je dalje papir s Ričеровим mišljenjem i čitava vojska je prihvatila njegovu preporuku. Iste nedelje kad su ga unapredili i prikačili mu Srebrnu zvezdu i Purpurno srce, naručili su beretu za trupe, bez obzira na to što je bereta skuplja i što su u NATO-u bili ljudi za glockom, te je Ričеров glas bio usamljen, a on sâm tek što je bio izašao iz Vest Pointa. Zatim su ga rasporedili negde drugde pa je služio na raznim mestima širom sveta, i sve od tada nije video glock 17. Do tog trenutka. Dvanaest godina kasnije dobio je priliku da ga za jednu sekundu đavolski dobro odmeri.

Skrenuo je pažnju s pištolja da bi ponovo osmotrio čoveka koji ga drži. Prilično preplanuo, s prugom bele kože uz koren kose. Nedavno se šišao. Vozač je imao široko sjajno čelo, proređenu kosu začešljanu unazad, pravilne i živahne crte ružičastog lica, zlobni smešak kakav obično imaju ružni tipovi prasećeg izgleda kad misle da su zgodni. U istoj jeftinoj košulji kupljenoj u nekom lancu prodavnica, i u istoj vetrovci. Sa istom telesinom hranjenom skrobom. Isto onako zapovednički samouveren, gotovo na ivici da deluje zadihano. Njih trojica, svi stari trideset ili trideset pet godina, jedan vođa, jedan pouzdani sledbenik i jedan nervozni sledbenik. Svi napeti ali uvežbani, žurno sprovode nekakvu misiju. Zagonetka. Ričer skrete pogled s nepomičnog gloka ka vođinim očima. Ali momak odmahnu glavom.

„Bez priče, šupčino“, reče. „Progovori, pa ću te upucati. Časna jebena reč. Čuti i sve će biti u redu.“

Ričer mu je verovao. Oči ovog momka su hladne, a usta stisnuta u tanku crtu. I stoga ništa ne reče. Zatim kola usporiše

i zaustaviše se u nekakvom džombastom betonskom dvorištu. Dvorište se nalazilo iza jedne napuštene industrijske građevine. Ričer proračuna da su sad možda nekih osam kilometara daleko od Lupa. Vozač je zaustavio veliki sedan tako da zadnja vrata budu tačno naspram zadnje strane malog kamioneta. Kamionet je stajao usamljen na praznom placu. Bio je to ford ekonolin, prljavobele boje, ne star, ali mnogo korišćen. Sa strane je imao nekakav natpis. Natpis je prefarban svežom belom bojom koja nije sasvim odgovarala prvobitnoj boji karoserije. Ričer je pogledom ispitao okolinu. Plac je bio pun smeća. Video je i kanticu boje bačenu nedaleko od kamioneta. I četku. Nikog na vidiku. Mesto je bilo napušteno. Ako želi nešto da preduzme, sad je pravo vreme i pravo mesto. Ali momak koji je sedeo napred malko se nasmeši i nagnu se u zadnji deo sedana. Levom rukom uhvati Ričera za okovratnik, a desnom mu prisloni cev gloka uz samo uvo.

„Sedi mirno, šupčino.“

Vozač izađe iz kola i obiđe ih. Izvukao je iz džepa drugi set ključeva i otključao zadnja vrata kamioneta. Ričer je mirno sedeo. Nabiti nekom cev pištolja u uvo nije baš uvek najpametniji potez. Ako taj neko naglo cimne glavu i okrene je prema pištolju, cev će se pomeriti. Preći će oko čela, uperena naviše. U tom slučaju čak ni brz prst na obaraču ne može naneti velike štete. Može napraviti rupu u uvu, u spoljnjem delu ušne školjke, a prasak će zasigurno probiti bubnu opnu. Ali to nisu kobne rane. Ričer je jednu sekundu proračunavao izgled. A onda je nervozni izvukao ženu iz kola i gurnuo je pravo u zadnji deo kamioneta. Kratku razdaljinu između vozila prešla je hramljući i skakućući. Kroz jedna vrata napolje, pa pravo kroz druga unutra. Ričer ju je posmatrao krajičkom oka. Momak kraj nje joj je izvadio beležnicu iz džepa i bacio je nazad u kola. Pala je kod Ričerovih nogu. Teško je trupnula na debeli tepih.

Velika beležnica od skupe kože, s nečim teškim u sebi. Nečim metalnim. Samo jedan metalni predmet tako udari pri padu. Pogledao ju je sa iznenadnim zanimanjem.

Ležala je u kamionetu. Osujećena povređenom nogom. Onda je predvodnik s prednjeg sedišta gurnuo Ričera duž zadnjeg kožnog sedišta predajući ga nervoznom. Čim mu je jedan glok sklonjen s uva, nabili su mu drugi u slabinu, pa ga povukli preko neravnog tla. Preko, u zadnji deo kamioneta. Gurnuli su ga unutra, kod žene. Nervozni mladić ih je oboje pokrivao uzdrhtalim glokom, dok se glavni sagnuo u kola i izvukao ženu štaku. Zatim je prišao i ubacio je u kamionet. Tandrčući, udarila je u metalnu stranicu. Odeću s hemijskog je, zajedno sa ženinom tašnom, ostavio pozadi u sedanu. Potom je iz džepa jakne izvukao lisice. Uhvatio je ženu za desni ručni zglob i stavio joj jedan kraj lisica. Grubo ju je povukao u stranu i zgrabio Ričera za levi zglob, pa oko njega zatvorio drugi kraj lisica. Protresao ih je da proveriti jesu li dobro zaključane. Zalupio levu vratnicu pozadi na kamionetu. Ričer je video kako vozač prazni plastične boce nečega u sedan. Zapazio je svetlu boju benzina i osetio njegov miris. Jedna boca po zadnjem sedištu, druga po prednjem. Onda je glavni zalupio i desnu vratnicu. Poslednje što je Ričer video pre nego što ih je obavila tama bio je vozač kako iz džepa vadi šibice.